

REFERAT Økonomiudvalget 2022-2025 d. 29-01-2025

Mødedato Onsdag d. 29. januar 2025 kl. 08:30

Mødested Økonomiudvalgsværelset

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Revidering af fuldtidspolitik.....	4
Godkendelse af Klimahandleplan 2025 og nedlæggelse af verdensmålsråd.....	6
Lukket: Salg af areal på Hvilehøjvej.....	11
Lukket: Køb og ombygning af ejendom i Ringe.....	12
B-sag: KV25 - Kommunikative tiltag til forøgelse af valgdeltagelsen.....	13
Lukket: B-sag: Mulig forlængelse af aftale	18
C-sag: Odense står sammen mod banderne.....	19
C-sag: Evaluering af Folkemøde.....	22
C-sag: Fortsættelse af drøftelse af budgetproces og retning for rammeudmelding for Budget 2026...	24
C-sag: Drøftelse af kommunens investeringer.....	28
C-sag: CO2-afgift på indkøb.....	32
Lukket: C-sag: Mulig ny event.....	39
D-sag: Status på udvikling af Gl. OUH.....	40
E-sag: Forslag fra udvalgsmedlem Reza Javid - Styrkelse af borgerrådgiverfunktionen.....	41
D-sag: HCA Airport og Fjernvarme Fyn.....	44

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-5-24

Resume

Godkendelse af dagsorden til Økonomiudvalgets møde den 29. januar 2025.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Revidering af fuldtidspolitik

81.02.00-A26-1-25

Resume

KL indgik sammen med regeringen, Danske Regioner, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne en trepartsaftale om løn- og arbejdsvilkår i december 2023, herunder et afsnit om fuldtid.

Dette har betydet, at det har været nødvendigt at revidere Odense Kommunes fuldtidspolitik.

Målsætningen om, at alle ledige stillinger i Odense Kommune skal slås op på fuld tid fastholdes, men skærpes for alle ledige stillinger inden for sundheds- og ældreområdet, socialområdet samt på dagstilbudsområdet frem til 2030.

Der er en række undtagelsesmuligheder, og i den reviderede politik er undtagelsesmulighederne delt op, så nogle gælder for alle stillinger, og andre gælder for alle andre stillinger end på sundheds- og ældreområdet, socialområdet samt på dagstilbudsområdet. Der vil således være færre muligheder for undtagelser på de udvalgte områder.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at byrådet godkender revideret fuldtidspolitik.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Sagsfremstilling

KL indgik sammen med regeringen, Danske Regioner, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne en trepartsaftale om løn- og arbejdsvilkår i december 2023, herunder et afsnit om fuldtid.

Trepartsaftalen indeholder to forpligtelser til kommunerne:

1. Aftalen om, at stillinger som udgangspunkt skal slås op på fuld tid, er skærpet inden for sundheds- og ældreområdet, socialområdet samt på dagstilbudsområdet frem til 2030.
2. Der skal gives tilbud om fuldtid til alle allerede ansatte i 2024, 2027 og 2030.

Ad 1. Aftalen betyder, at det har været nødvendigt at revidere Odense Kommunes fuldtidspolitik. Målsætningen om, at alle ledige stillinger i Odense Kommune skal slås op på fuld tid fastholdes, men skærpes for alle ledige stillinger inden for sundheds- og ældreområdet, socialområdet samt på dagstilbudsområdet frem til 2030.

Der er en række undtagelsesmuligheder, og i den reviderede politik er undtagelsesmulighederne delt op, så nogle gælder for alle stillinger, og andre gælder for alle andre stillinger end på sundheds- og ældreområdet, socialområdet samt på dagstilbudsområdet. Der vil således være færre muligheder for undtagelser på de udvalgte områder.

Skærpelsen omfatter eksempelvis (ikke udtømmende) sygeplejersker, social- og sundhedspersonale, pædagogisk personale, ergoterapeuter, fysioterapeuter, ernæringsassistenter, husassistenter, rengøringsassistenter, administrativt personale og servicepersonale i det omfang stillingen henhører under sundheds- og ældreområdet, socialområdet eller dagtilbudsområdet. Kravet er ikke begrænset til stillinger med borgernære opgaver. Administrativt personale, der arbejder på institutioner med nævnte faggrupper, vil også være omfattet.

Der vil blive udarbejdet en vejledning til lederne, der beskriver, hvilke stillinger der er omfattet af den nye skærpelse.

Ad 2. Deltidsansatte i nævnte områder - som anmoder om det - og som ikke er ansat i tidsbegrænsede stillinger, skal have tilbud om at komme på fuld tid i 2024, 2027 og 2030. Tilbuddet er sendt til de berørte medarbejdere i december 2024.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Revideret fuldtidspolitik Webtilgængelig

Punkt 3: Godkendelse af Klimahandleplan 2025 og nedlæggelse af verdensmålsråd

01.30.10-P15-1-24

Resume

Denne sag handler om Odense Kommunes vej til klimaneutralitet.

Odense skal være klimaneutral senest i 2030, og klimahandleplanen beskriver den overordnede strategiske retning mod klimaneutralitet.

I denne sag skal Odense Byråd tage stilling til, om forslag til Klimahandleplan 2025 kan godkendes. Herudover skal Odense Byråd træffe beslutning om frigivelse af de 10,0 mio. kr., der med Budget 2025 blev afsat i til arbejdet med klimahandleplanen.

Forslaget til Klimahandleplan 2025 bygger i høj grad videre på de seneste års klimahandleplaner. Klima- og Miljøudvalget har desuden drøftet et udkast til Klimahandleplan 2025 på mødet den 10. december 2024, og forslaget er tilpasset på baggrund af udvalgets drøftelse.

Blandt de væsentligste opdateringer af handleplanen er reviderede reduktionsstier på baggrund af opdateret prognose for CO₂-udledningen i Odense i 2030.

Forvaltningen gør opmærksom på, at der aktuelt er en ubalance på 20.000 ton CO₂ inden for hovedretningen Klimavenlig Energi. Indenfor samme område udestår der herudover en afklaring i forhold til de nationale regnskabsprincipper for kontering af CO₂-fangst og lagring, som ligeledes kan påvirke potentialet af de nuværende initiativer på området. Så snart regnskabsprincipperne er afklaret, vil forvaltningen præsentere forligskredsen og Klima- og Miljøudvalget for konsekvenserne heraf.

Herudover skal Odense Byråd træffe beslutning om nedlæggelse af Odense Kommunes Verdensmålsråd i lighed med Regeringens nedlæggelse af det nationale Verdensmålsråd.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Klimahandleplanen er Odense Kommunes strategiske retning mod klimaneutralitet. Godkendelsen af planerne og initiativerne heri bidrager derfor til, at Odense bliver en mere klima- og miljøvenlig storby.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. Klimahandleplan 2025.

2. Frigivelse af 10,0 mio. kr. fra ”Klimahandleplan 2025” til det videre arbejde med klimahandleplanen. Midlerne stilles til rådighed for Klima- og Miljøudvalget.

3. Nedlæggelse af Odense Kommunes Verdensmålsråd.

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlem Rikke Beider og udvalgsmedlem Mark Grossmann stemmer for Klimahandleplan 2025 med undtagelse af følgende:

- Handlinger der ikke er indeholdt i forliget om den Grønne Mobilitetsplan indgået af A, B, C, F, V, Ø, Andreas Møller og Abdinoor Adam Hassan.
- Hastighedsnedsættelser til 30 km/t eller derunder samt hastighedsnedsættelser på og udenfor Ring 2.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler Klima- og Miljøudvalgets indstilling.

Rådmændene Søren Windell, Tommy Hummelose og Claus Houden stemmer for Klimahandleplan 2025 med undtagelse af følgende:

- Handlinger der ikke er indeholdt i forliget om den Grønne Mobilitetsplan indgået af A, B, C, F, V, Ø, Andreas Møller og Abdinoor Adam Hassan.
- Hastighedsnedsættelser til 30 km/t eller derunder samt hastighedsnedsættelser på og udenfor Ring 2.

Sagsfremstilling

Odense skal være klimaneutral senest i 2030, og klimahandleplanen definerer den strategiske retning mod klimaneutralitet.

Et stort politisk flertal af Odense Byråd indgik første gang aftale om klimahandleplanen tilbage i 2021, og siden har Odense Byråd årligt revideret planen.

I denne sag skal Odense Byråd træffe beslutning om godkendelse af Klimahandleplan 2025 samt frigivelse af de 10,0 mio. kr., der med Budget 2025 er afsat til arbejdet med klimahandleplanen.

Herudover skal Odense Byråd træffe beslutning omkring fremtiden for Odense Kommunes Verdensmålsråd, som forvaltningen indstiller til at nedlægge.

Forslag om godkendelse af Klimahandleplan 2025

Forslaget til Klimahandleplan 2025 fremgår af bilag 1 og bygger i høj grad videre de seneste års klimahandleplaner.

På mødet den 10. december 2024 drøftede Klima- og Miljøudvalget et administrativt udkast til Klimahandleplan 2025. På baggrund af drøftelsen har forvaltningen indarbejdet mindre justeringer.

De væsentligste ændringer i klimahandleplanen består af indarbejdelsen af Klimaregnskab 2023 og den opdaterede prognose for Odenses CO₂-udledning i 2030, der blev offentliggjort i juni 2024.

Øvrige mindre opdateringer og justeringer fremgår af rettelsesbladet i bilag til sagen.

Årshjul og opdateret prognose for udviklingen i CO₂-udledningen i Odense

Klimahandleplanen indeholder et fast årshjul for opdatering af Odenses klimaregnskab, en årlig sag om status på alle projekter i planen samt revidering af den samlede klimahandleplan.

Klima- og Miljøforvaltningen præsenterede som en del af årshjulet i juni 2024 en ny prognose for CO₂-udledningen i Odense i 2030.

Denne prognose viste et fald i den forventede CO₂-udledning i Odense i 2030 fra 471.000 ton til 436.000 ton.

Prognosen bygger på såkaldt ”frozen policy”, der dækker over, at de forventede konsekvenser af politisk vedtagne tiltag er medtaget (fx kuludfasning hos Fjernvarme Fyn samt forventninger til stigende andel elbiler), mens konsekvenser af initiativerne i Klimahandleplanen ikke indgår.

Klimahandleplanen skal derfor beskrive initiativer, der kan bringe Odenses udledning fra den forventede udledning i prognosen til klimaneutralitet.

Hovedretninger og reduktionsstier

Forslaget til Klimahandleplan 2025 indeholder i lighed med Klimahandleplan 2024 reduktionsstier og hovedretninger.

De fire reduktionsstier omhandler de udledningsområder, som tilsammen udgør Odenses klimaregnskab, og bygger videre på reduktionsstierne fra de tidligere års klimahandleplaner.

De syv hovedretninger er bygget op omkring kommunens initiativer, og har på den måde sammenhæng til reduktionsstierne. Initiativerne i nogle hovedretninger kan dog ikke isoleres til én bestemt reduktionssti, men spiller i stedet ind i flere reduktionsstier, og derfor er der flere hovedretninger end reduktionsstier.

Opdaterede reduktionsstier

Reduktionsstierne i Klimahandleplan 2025 bygger videre på de 4 reduktionsstier fra Klimahandleplan 2024.

Reduktionsstien Klimavenlig energi er nedjusteret fra 331.000 tons i Klimahandleplan 2024 til 300.000 tons i Klimahandleplan 2025 på baggrund af seneste prognose for 2030.

Reduktionsstien for mobilitetsområdet er justeret i henhold til den opdaterede prognose, og lyder derfor i Klimahandleplan 2025 på 94.000 ton.

De sidste to reduktionsstier er ændret med henblik på at gøre indholdet af disse tydeligere. Målet for reduktionsstien for Et grønnere Odense er øget fra 20.000 til 33.500 blandt andet i kraft af den politiske aftale omkring Grøn Trepert.

Herudover foreslår forvaltningen, at reduktionsstien Klimavenlig drift og adfærd omdøbes til Odense Kommune som virksomhed, så det bliver tydeligere, at indsatserne her omhandler Odense Kommunes egen drift. Samtidig falder målet fra reduktionsstien fra 20.000 til 8.500 som følge af, at reduktioner fra tiltag i landbrugssektoren samles under reduktionsstien Et grønnere Odense.

Uafklarede forhold inden for ”Klimavenlig energi”

Aktuelt er der en ubalance på 20.000 tons CO₂ indenfor reduktionsstien Klimavenlig energi. Der udestår herudover afklaring af regnskabsprincipper for kontering af CO₂-fangst og lagring i kommunernes klimaregnskab. Det er et arbejde, der foregår på nationalt niveau på tværs af alle klimaregnskaber.

Regnskabsprincipperne kan få afgørende betydning for, hvor stor en gevinst af CO₂-fangst hos Fjernvarme Fyn, der kan konteres til Odense Kommune.

På den måde ligger der en uløst opgave for Odense Kommune, der først kan afklares nærmere, når regnskabsprincipperne er fastlagt.

Så snart regnskabsprincipperne er på plads, vil forvaltningen præsentere disse for udvalget og forligskredsen samt, hvilken betydning principperne får for Odense Kommunes klimaregnskab.

Forslag om nedlæggelse af Odense Kommunes Verdensmålsråd

Odense Byråd besluttede i 2018, at der skulle etableres et særskilt verdensmålsråd, der skulle fungere som rådgivende udvalg for kommunen i forhold til, hvordan verdensmålene integreres i det daglige arbejde.

Verdensmålsrådet blev i forbindelse med etableringen af Klima- og Miljøforvaltningen i 2022 en del af den nye forvaltnings ansvarsområde, men er endnu ikke nedsat.

På mødet den 21. november 2023 besluttede Klima- og Miljøudvalget imidlertid en omprioritering af initiativer under Klimahandleplan 2023. Denne omprioritering omhandlede blandt andet, at midler blev omprioriteret fra initiativer om bæredygtighed, verdensmål og cirkulært Odense.

Arbejdet med verdensmål er dog i løbet af forvaltningens levetid blevet en mere integreret og naturlig del af arbejdet på tværs af alle forvaltninger. Det er forvaltningens vurdering, at der siden verdensmålenes vedtagelse i 2015 har været et løbende fokus på og en løbende dialog om verdensmålene, der har gjort det til en mere naturlig og integreret del af kommunens daglige arbejde.

Dette kommer eksempelvis til udtryk i klimahandleplanen, hvor hvert enkelt initiativ relateres til relevante verdensmål. Herudover kommer det til udtryk i forvaltningens arbejde med borgerinddragelse på henholdsvis natur, miljø, klima og mobilitetsområdet, som blev udfoldet og drøftet på mødet i Klima- og Miljøudvalget den 27. august 2024.

Med andre ord håndteres hensigten med verdensmålsrådet om at sikre inddragelse af mange forskellige perspektiver, repræsentanter og interesser i dag på anden vis i Klima- og Miljøforvaltningens arbejde, såvel som i de øvrige forvaltningers arbejde.

Det er på den baggrund forvaltningens vurdering, at verdensmålene i dag er en integreret del af arbejdet i Odense Kommune. Derfor indstiller Klima- og Miljøforvaltningen til, at verdensmålsrådet nedlægges.

Nedlæggelsen skal bidrage til, at forvaltningens ressourcer også fremadrettet kan målrettes inddragelse af de mest relevante interessenter i de konkrete fremtidige projekter.

Forvaltningens anbefaling om at nedlægge Odense Kommunes verdensmålsråd understøttes af regeringens beslutning om at nedlægge det nationale verdensmålsråd primo 2024 efter en længere dvaleperiode. Regeringens analyse er, at en række områder er blevet overhalet af EU, og at verdensmålsrådet derfor er overflødig. Dele af rådets opgaver fortsætter i Forum for Samfundsansvar og Bæredygtighedsrapportering.

Videre proces

Såfremt byrådet godkender Klimahandleplan 2025 samt frigivelsen af midlerne hertil fra Budget 2025, vil Klima- og Miljøudvalget hurtigst muligt blive præsenteret for en sag omkring den konkrete udmøntning af midlerne.

Økonomi

Med denne sag frigives de 10,0 mio. kr. i Budget 2025 til Klimahandleplanen til Klima- og Miljøudvalget.

Den nærmere udmøntning af midlerne vil ske i en efterfølgende beslutningssag i Klima- og Miljøudvalget, hvor der også tages stilling til eventuel afledt drift af konkrete projekter fra puljen til Klimahandleplanen.

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Klimahandleplan 2025

Rettelsesblad til Klimahandleplan 2025

Punkt 4: Lukket: Salg af areal på Hvilehøjvej

13.06.02-P19-19-24

Punkt 5: Lukket: Køb og ombygning af ejendom i Ringe

00.01.00-Ø00-3-24

Punkt 6: B-sag: KV25 - Kommunikative tiltag til forøgelse af valgdeltagelsen

84.03.00-A50-2-24

Resume

Borgmesterforvaltningen er i gang med at forberede det kommende kommunalvalg 2025 (KV25).

Til brug for det videre arbejde ønsker Borgmesterforvaltningen Økonomiudvalgets stillingtagen til, om Odense Kommune skal iværksætte særlige tiltag for at forhøje valgdeltagelsen generelt og hos særlige målgrupper, Borgmesterforvaltningen har en anbefaling til fem målgrupper, der med fordel kan iværksættes tiltag overfor baseret på forskningsresultater fra Kommunal- og regionalvalget 2021 (KV21).

Sagsfremstillingen gennemgår blandt andet følgende:

- De tiltag, der blev iværksat ved det seneste kommunalvalg i Odense Kommune.
- Konklusioner fra rapporten: Valgdeltagelsen ved kommunal- og regionsvalget 2021 (Hansen, 2022) fra Københavns Universitet, der undersøger og konkluderer på de forskellige tiltag til forhøjelse af valgdeltagelsen.
- Borgmesterforvaltningens anbefalinger til en generel kommunikativ indsats for, som minimum, at fastholde valgdeltagelsen ved KV25.
- Præsentation af de målgrupper, som Borgmesterforvaltningen anbefaler, at vi har en målrettet kommunikativ indsats overfor.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget godkender:

1. Ved kommunalvalget 2025 skal der være en generel indsats for, som minimum, at fastholde stemmeprocenten fra kommunalvalget i 2021.
2. Ved kommunalvalget 2025 skal der være en målrettet indsats rettet mod følgende målgrupper: 19-29-årige, 30-39-årige, indvandrere og efterkommere, socialt udsatte samt ældre enlige.
3. Borgmesterforvaltningen bemyndiges til at indgå i eventuelle mediesamarbejder og eventuelle andre relevante samarbejder. Formålet er at sætte fokus på valgdeltagelsen ved kommunalvalget 2025.
4. Odense Kommune tager del i KL's KV25 kampagne "Stem med". Endeligt kampagnemateriale bliver lanceret i løbet af foråret 2025.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender Borgmesterforvaltningens indstilling.

Sagsfremstilling

Kommunalvalg 2021 (KV21) - baggrund og indsats

Ved kommunalvalget i 2021 var der et stort fokus på at øge valgdeltagelsen, både generelt og blandt udvalgte målgrupper, hvor man så en lav valgdeltagelse i 2017. KL satte fokus på at formidle viden og kampagneidéer via kampagnen, "Stem med".

Overordnet tema

"Stem med" kampagnen blev i 2021 benyttet som en generel kampagne for kommunalvalget for at sikre effektiv og massiv synlighed omkring valget i 2021.

Ved kommunalvalget i 2021 var der både tiltag for at øge valgdeltagelsen generelt og hos særlige målgrupper. Dels fik KL udarbejdet en kampagne: "Stem med" for at øge valgdeltagelsen, som Odense Kommune benyttede med et lokalt præg og dels havde Odense Kommune et særligt fokus på de målgrupper, hvor der var lav valgdeltagelse i 2017.

Der var masser af synlighed i gadebilledet og på sociale medier. Der var blandt andet Voxpops, billeder og videoer af odenseanere i Odense.

Hvem stemte til kommunalvalget i 2021?

Desværre var der i 2021 på landsplan en meget lav valgdeltagelse, og Odense var ingen undtagelse.

Stemmeprocenten udgjorde 65,53 %, hvilket var en del lavere end ved valgene i 2017 og 2013, hvor valgdeltagelsen var henholdsvis 70,4 %, og 70, 54 %. Faldet er også en del højere end landsgennemsnittet

Årsagen skyldes til dels Corona, da der var en tendens til, at de kommuner, som havde en høj smitte, også havde en lidt lavere valgdeltagelse. Corona kan dog ikke forklare hele nedgangen.

Nedenstående tabel viser valgprocenten i Odense i henholdsvis 2017 og 2021.

Valgdeltagelsen ved særlige målgrupper i 2017 og 2021		
Målgrupper	2017	2021
Personlig indkomst under 100.000 kr.	59,5	56,5
Personlig indkomst mellem 100.000 kr. og 199.000 kr.	66,6	61,5
18-årige	76,9	69,6
19-21 årige	62,9	59,6
22-29 årige	60,1	58,4
30 - 39 årige	65,9	58,8
Indvandrere	40,1	34,7
Efterkommere	44,3	38,1
Kontanthjælp	47,8	37,2
Ledighedsydelse	64,7	60,4
Førtidspension	53,1	47,2

Uddrag fra rapporten, Valgdeltagelsen ved kommunal- og regionalvalget 2021, Københavns Universitet.

Noget af uligheden i valgdeltagelsen er social bestemt – det betyder noget, om man har nogen at stemme sammen med og diskutere politik med. Fx falder unges valgdeltagelse drastisk, når de flytter hjemmefra, ligesom hvis man mister en ægtefælle, eller blot flytter til en ny kommune. Bruddene i ens livscyklus påvirker altså valgdeltagelsen meget, men uligheden mellem grupper er dog så store og varierer så meget fra kommune til kommune, at der også er mange andre ting på spil. Fx er det særligt interessant, at sammenhængen mellem valgdeltagelsen og hvorvidt ens forældre stemmer er stærk helt frem til, at forældregruppen ikke er i data længere. Det tyder på, at den demokratiske sociale arv er meget stærk. Fx ligger de 18-åriges valgdeltagelse på 84 %, hvis deres mor stemmer, men kun på 30 %, hvis hun ikke stemmer. For de 70-årige med en nulevende mor er forskellen 8 procentpoint.

Kilde: Valgdeltagelsen ved kommunal- og regionalvalget 2021, (Hansen).

1. Generel indsats

I Borgmesterforvaltningen har vi en ambition om som minimum at fastholde valgdeltagelse i Odense Kommune i 2025. Valgdeltagelsen er faldet ved de seneste tre kommunalvalg "Hvis det fortsætter, så ender vi i en situation, hvor vi har den laveste valgdeltagelse i 50 år. Og det er ikke usandsynligt, at det ender der..." (red. Kasper Møller Hansen) (Kilde: Farlig tendens truer kommunalvalget, artikel i danskekommuner.dk, 1. december 2024) og derfor kræver det en særlig indsats og ressourcer at fastholde den nuværende stemmeprocent i Odense.

I følge valgforsker Kasper Møller Hansen viser forskningen, at kommunikation omkring valg virker, og man ved også, hvilke greb der virker. De kommunikative initiativer vil Borgmesterforvaltningen præsentere på et kommende økonomiudvalgsmøde, når vi har det endelige materiale fra KL's kampagne, såfremt Økonomiudvalget beslutter, at vi skal bruge materialet fra KL.

Stabschefforum har allerede tilkendegivet, at de øvrige forvaltninger vil bidrage med de nødvendige ressourcer i fagforvaltningerne, såfremt Økonomiudvalget beslutter, at vi skal gå videre med de anbefalede målgrupper.

Når hele Odense Kommune arbejder sammen, kan vi sende et stærkt signal om en enhed og et fælles mål, og samtidig øger det rækkevidden, fordi vi med flere aktive deltagere kan nå ud til flere borgere gennem forskellige kanaler og netværk.

Derfor vil Borgmesterforvaltningen gerne igangsætte en generel indsats for at forøge valgdeltagelsen i Odense Kommune i et samarbejde med de øvrige forvaltninger.

Borgmesterforvaltningen har ejerskabet på projektet og fagforvaltningerne bidrager med viden, ressourcer og kendskab til at nå ud til deres slutbrugere/målgruppe.

Udover KL's kampagne vil Borgmesterforvaltningen også gerne bistå med aktiviteter, der understøtter demokratiet og sikrer, at alle kom til orde. Borgmesterforvaltningen har tidligere samarbejdet om og understøttet debatter og partilederrunder, der blandt andet er optaget på Odense Rådhus.

2. Særlige målgrupper

Ambitionen er at øge valgdeltagelsen generelt, men også blandt nogle særlige målgrupper.

De fem målgrupper, som vi gerne vil have en kommunikativ indsats overfor, er de målgrupper, som ifølge KU-rapporten: Valgdeltagelsen ved kommunal- og regionalvalget 2021 (Hansen), havde lav valgdeltagelse ved KV21.

- 19-29-årige
- 30-39-årige / børnefamilier (største fald)
- Indvandrere og efterkommere (lille stigning i forhold til 2017)
- Kontanthjælpsmodtagere / personer på overførselsindkomst
- Ældre enlige - 70 år+ (NY)*

* ældre enlige stemmer generelt mindre end ældre, der bor sammen med en partner. Indsatsen skal målrettes de husstande, hvor der kun bor en person, der er over 70 år.

På baggrund af erfaringerne fra 2021, og resultaterne i rapporten fra Københavns Universitet, anbefaler Borgmesterforvaltningen, at der igen ved valget i 2025 skal være en særlig indsats overfor ovenstående målgrupper. Vi har tilføjet en ny målgruppe, nemlig ældre enlige, fordi statistikken viser, at ældre enlige stemmer mindre.

3. Mediesamarbejde

Igen i 2025 forventer Borgmesterforvaltningen, at medierne har et øget fokus på de unge vælgere ved det kommende valg. Vi har dog endnu ikke modtaget nogen henvendelse om et muligt samarbejde, men hvis det bliver tilfældet, vil vi gerne sige ja tak til at deltage.

4. KL's kampagne, "Stem med"

Ved det kommende valg anbefaler Borgmesterforvaltningen at benytte KL's kampagnemateriale. KL's overordnede tema er: "Stem Med", som er en invitation til at deltage i det demokratiske fællesskab og formidle budskabet om fællesskabets værdier.

Temaet er det samme som ved kommunalvalget i 2021, dog bliver der videreudviklet på konceptet fra KL's side. Til orientering sidder der repræsentanter fra Web og Fælles Kommunikation i referencegruppen i forbindelse med videreudviklingen.

Borgmesterforvaltningen forventer at have en præsentation af kampagnematerialet klar til Økonomiudvalget i løbet af foråret.

De kommunikative indsatser giver mulighed for at ramme en bred målgruppe og samtidig skabe genkendelse for de specifikke målgrupper. KL's kampagnemateriale fokuserer primært på digitale kanaler og sociale medier.

Borgmesterforvaltningen anbefaler at supplere de digitale indsatser med kommunikationsindsatser på Odense Kommunes egne kanaler samt aktiviteter, der har bred synlighed i bybilledet for at nå alle målgrupper.

Økonomi

Når Økonomiudvalget i løbet af foråret får præsenteret den samlede kampagneplan fra KL, vil de økonomiske konsekvenser blive nærmere beskrevet.

Til orientering kan det oplyses, at der ved kommunalvalget i 2017 og 2021 var afsat 600.000 kr. til aktiviteter til at forøge valgdeltagelsen. Det forventes, at udgiften til tiltag og aktiviteter for at øge valgdeltagelsen ved det kommende valg vil blive højere, da der er behov for en stor indsats for at stoppe den negative udvikling i valgprocenten. I forbindelse med, at Økonomiudvalget får præsenteret den samlede kampagne, vil Økonomiudvalget også få forelagt et endeligt budget.

Udgifterne vil blive afholdt inden for det eksisterende budget til byråd og valg på styringsområdet Service under Økonomiudvalget, og sagen har dermed ingen konsekvenser for kommunens kassebeholdning.

Punkt 7: Lukket: B-sag: Mulig forlængelse af aftale

20.15.00-G01-56-24

Punkt 8: C-sag: Odense står sammen mod banderne

27.00.00-A00-29-23

Resume

Odense Kommune har siden 2017 arbejdet målrettet med en aktiv bekæmpelse og forebyggelse af bander og bandekriminalitet.

Økonomiudvalget får halvårslige orienteringer om status på bandeinitiativerne. Status på de igangsatte initiativer fremgår af sagen.

Med udgangspunkt i den fremlagte status skal Økonomiudvalget drøfte fremdrift, retning og eventuelle justeringer for de konkrete initiativer i bandeindsatsen.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller i samarbejde med Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, at Økonomiudvalget drøfter status på bandeindsatsen.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Odense Byråd besluttede i 2017 at styrke indsatsen mod bander i Odense. Efterfølgende har byrådet løbende afsat midler til yderligere indsatser. Indsatserne er forankret i Børn- og Ungeforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen og By- og Kulturforvaltningen. Der er siden 2017 samlet prioriteret 32,5 mio. kr. til bandeindsatsen i Odense.

Status på de igangsatte initiativer i Odense Kommunes bandeindsats:

1. Specialenheden (Beskæftigelses- og Socialforvaltningen)

Status:

Arbejdet i Specialenheden har fra 2017 til og med 1. halvår 2024 resulteret i, at 139 borgere er kommet i job eller uddannelse. 20 borgere har i 1. halvår 2024 fået stoppet deres ydelse.

2. Opnormering af Kontrolgruppen (Beskæftigelses- og Socialforvaltningen)

Status:

Arbejdet i Kontrolgruppen har resulteret i, at 132 sager er løftet mod rocker- og bandekriminelle til en samlet værdi af ca. 12,8 mio. kr.

3. Støtte til socialt udsatte (Beskæftigelses- og Socialforvaltningen)

Status:

Puljen for støtte til socialt udsatte borgere er udløbet ved udgangen af 2022, og det er derfor ikke længere muligt at søge om midler fra puljen.

4. Gratis anonymt psykologtilbud til ofre for og vidner til bandekriminalitet

Status:

I perioden fra august til december 2024 blev 15 forløb afsluttet. Heraf omfattede 9 forløb samtaler med borgere, mens de resterende 6 forløb var sparring med fagpersoner.

I forbindelse med den planlagte lukning af psykologtilbuddet under bandeindsatsen ved udgangen af 2024, meddelte Psykologteamet i efteråret, at der kun ville være begrænset mulighed for nye forløb efter efterårsferien. Den 15. november 2024 lukkede teamet helt for opstart af nye aktive forløb, men fortsatte dog med at tilbyde faglig sparring og vejledning til borgere, pårørende og fagpersoner, der henvendte sig, frem til årsskiftet.

5. Pilotprojekt: Stærkt fokus på forebyggelse og på at stoppe fødekæden til banderne (Børn- og Ungeforvaltningen)

Status:

Indsatsen er afsluttet ved udgangen af 2022.

6. Lukning af bande- og klubhuse (By- og Kulturforvaltningen)

Status:

Torsdag den 14. november 2024 kl. 18.00 traf Fyns Politi beslutning om ikke at forlænge deres opholdsforbud i henhold til rockerloven gældende for Petersmindevej 20. By- og Kulturforvaltningen vurderer umiddelbart ikke, at Fyns Politis beslutning har indflydelse på By- og Kulturforvaltningens samlingsstedsforbud af 26. januar 2024 gældende for Petersmindevej 20.

Samlingsstedsforbuddet af 26. januar 2024 er således fortsat gældende.

7. Odense Kommunes deltagelse i Det Nationale Råd for Bandebekæmpelse (Nationalt initiativ i Bandepakke III)

Status:

Odense Kommune deltager fortsat i Det Nationale Råd for Bandebekæmpelse. Ved mødet den 15. januar 2025 er der opfølgning på Bandepakke IV og Den Sorte Svane, og rådet skal bl.a. drøfte Crime as a service i Øresundsregionen samt håndtering af løsladte bandemedlemmer med opholdsforbud i Odense Kommune.

Status på initiativer aftalt i budget 2021

8. Socialt EXIT-program for udsatte, der oplever afpresning og vold fra bandekriminelle (Beskæftigelses- og Socialforvaltningen)

Status:

Indsatsen er afsluttet ved udgangen af 2023.

9. En særlig indsats for forebyggelse af kriminalitet hos børn og unge i multikriminelle familier (Børn- og Ungeforvaltningen og Beskæftigelses- og Socialforvaltningen)

Status:

Indsatsen er afsluttet ved udgangen af 2022.

10. Strategisk koordinerende funktion i forhold til arbejdet med byens kriminelle grupperinger (Borgmesterforvaltningen)

Status:

Indsatsen er afsluttet ved udgangen af 2022.

I bilag 1 fremgår en uddybende status på de enkelte initiativer.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Bilag 1. Uddybende status på bandeinitiativerne januar 2025

Punkt 9: C-sag: Evaluering af Folkemøde

81.44.00-P00-1-24

Resume

Økonomiudvalget skal evaluere deltagelse på Folkemødet på Bornholm.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter deltagelse i det årlige Folkemøde på Bornholm.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Den 18. november 2015 besluttede Økonomiudvalget, at Odense Kommune fast deltager på Folkemødet på Bornholm.

Dette grundet i en vurdering af, at deltagelse i Folkemødet giver kommunen mulighed for - med relativt begrænsede ressourcer - at styrke opbygningen af vigtige relationer i forhold til varetagelse af politiske og økonomiske interesser.

Praksis for Økonomiudvalgets deltagelse i Folkemødet har igennem de seneste år været forskelligartet.

De seneste år har praksis været, at Økonomiudvalget ikke deltog som samlet udvalg, men at det var op til det enkelte økonomiudvalgsmedlem at vurdere, hvorvidt deltagelse ville være meningsfuldt, og om tiden kunne prioriteres.

Til dette års Folkemøde har Børn- og Ungeudvalget besluttet at deltage, og har derfor påbegyndt den praktiske planlægning heraf. Der har ikke tidligere været taget specifikt stilling til, om et andet udvalg kan deltage.

Odense Kommune har en stående forholdsreservationsplacering på 10 hotelværelser og dermed til 10 deltagere. Det er ikke muligt at udvide antallet af værelser. Økonomiudvalget har haft 1. prioritet og derudover embedsmænd (primært direktører). Den samlede udgift for Odense Kommunes deltagelse i 2024 var på 173.000 kr.

Økonomiudvalget evaluerer værdien af deltagelse i Folkemødet og drøfter, hvad de har af ønsker i forhold til fremtidig deltagelse.

På baggrund af Økonomiudvalgets evaluering vil Borgmesterforvaltningen udarbejde en beslutningssag til det næstkommende Økonomiudvalgsmøde.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Punkt 10: C-sag: Fortsættelse af drøftelse af budgetproces og retning for rammeudmelding for Budget 2026

00.30.04-S00-18-24

Resume

Økonomiudvalget har på møde den 18. december 2024 taget hul på at drøfte budgetprocessen for 2026 og retningen for rammeudmeldingen. Her var fokus primært på de økonomiske rammevilkår og genbesøg af styringsprincippet for lov- og cirkulæreprogrammet (DUT-princippet) og effektiviserings- og omprioriteringsstrategien.

Med denne sag skal Økonomiudvalget fortsætte drøftelsen af DUT-princippet og strategien. Derudover skal udvalget drøfte forslag til ramme for bestillinger af anlægsønsker til Budget 2026 og midlertidige politiske indsatser, som er prioriteret indtil 2026.

På forrige møde blev der stillet en række spørgsmål, som er besvaret på mail.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget fortsætter drøftelsen af budgetproces og retning for rammeudmeldingen for Budget 2026.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Rammer for budgetlægning for 2026

Budgetprocessen er i udgangspunktet planlagt som i de foregående år, men der forventes større usikkerheder til en række områder denne gang end tidligere, som kan gå begge veje for Odense Kommune.

Regeringen har igangsat en række ambitiøse reformspor på stort set alle de kommunale velfærdsområder, som betyder, at kommunerne i de kommende år vil komme til at stå med store implementeringsopgaver. Der er usikkerhed omkring indtægterne fra grundskyld og udligning af det specialiserede socialområde (Særligt dyre enkeltsager) samt den kommende beskæftigelsesreform.

Derudover kan flytning af opgaver fra kommuner til regioner fra Sundhedsreformen også få en negativ betydning for Odenses økonomi både i Budget 2026 og i Budget 2027.

Den nyeste Økonomiske Redegørelse fra december 2024 viser ganske vist, at dansk økonomi i de seneste år har udviklet sig bedre end forventet. Der er dog store usikkerheder i prognosen i forhold til en potentiel eskalering af de geopolitiske og handelsmæssige spændinger mellem de største økonomier i de kommende år, som kan få negative konsekvenser for dansk økonomi og dermed få betydning for kommunernes økonomi.

Et andet vigtigt element er størrelsen på det finanspolitiske råderum på landsplan, som kommunerne kan have en forhåbning om at få del af i forbindelse med økonomiaftalerne. Der har været politiske signaler om at opprioritere forsvaret. Det kan komme til at betyde, at råderummet som konsekvens heraf reduceres væsentligt.

Det er med det usikre bagtæppe, at budgettet for 2026 skal lægges. I Budget 2025 blev der prioriteret ekstra midler til en række områder, da råderummet var ekstraordinært stort, og flere økonomiske elementer endte med at gå Odenses vej. Det betyder, at kommunens økonomi i udgangspunktet er i balance, når Budget 2026 skal lægges.

Der ses dog også nogle økonomiske opmærksomheder og usikkerheder internt i kommunen i den nærmeste fremtid. Det gælder fx det specialiserede socialområde, fortsættelse af arealerhvervelse, infrastruktur, mobilitet og klimaplan, demografiregulering og kapacitet og anlægsbehovet i kommunen.

Det vurderes, at det bliver vanskeligt at kunne nå hele vejen rundt, når Budget 2026 skal lægges, og at det vil blive nødvendigt at foretage nogle væsentlige prioriteringer.

I forhold til det specialiserede socialområde, hvor der på grund af stigende udgifter, har været nødvendigt at give ekstra bevillinger i de seneste budgetter, arbejdes der på flere fronter for at få bedre balance og forudsigelighed på området. Det er således fokus på:

- Styring - de tre forvaltninger og udvalg arbejder med handleplaner og indsatser med et udefra-og-ind-perspektiv.
- Forebyggelse – der er med Budget 2025 igangsat en analyse på det specialiserede voksenområde med fokus på de tidlige forebyggende indsatser til borgerne.
- Kapacitet - der etableres et autismitilbud i Fangel, som nedsætter udgiften til eksterne køb af pladser og sikrer, at Odenses borgere kan tilbydes en plads lokalt i Odense. Derudover bestilles der med rammeudmeldingen en kapacitetsanalyse.
- Nationalt plan – der er forventninger om opfølgende lovarbejde på baggrund af Tranæs-udvalgets arbejde og anbefalinger.

Opsamling fra drøftelse af DUT-princippet og effektiviserings- og omprioriteringsstrategien

Økonomiudvalget tog en første indledende drøftelse af DUT-princippet og Effektiviserings- og omprioriteringsstrategien. Her blev der fremført en række synspunkter på de to områder. Der var generelt konsensus om, at de to områder skal ses i sammenhæng, og at det tilstræbes, at der findes en pragmatisk løsning på begge områder.

Ved DUT-princippet var der en generel opbakning til at tilstræbe, at DUT-princippet er så transparent som muligt. Her var der desuden en variation i synspunkter til, om grænseværdi på 2 mio. kr. skal nedjusteres eller fastholdes.

I forhold til effektiviserings- og omprioriteringskrav var der på lignende vis en variation i synspunkterne om krav på 0,75 % skal nedjusteres eller fastholdes, og om der skal ske yderligere tilpasninger i strategien generelt.

Endelig var der også synspunkter gående på at vælge at lave større konkrete politiske omprioriteringer i stedet for. Drøftelsen fortsætter på dette møde.

Forslag til ramme for budgetbestilling vedrørende Anlægsønsker

Alle udvalg kan komme med anlægforslag. Anlægforslagene skal opfylde et eller flere af nedenstående kriterier:

- Understøtte et eller flere af Odensemålene.
- Sikre, at Odense Kommune har den fornødne kapacitet i forhold til bygningsmasse og infrastruktur.
- Have særligt fokus på kommunens leverandørstrategi og udfordringerne med manglende kapacitet på egne tilbud indenfor det specialiserede socialområde. Styregruppegruppen for det specialiserede socialområde vil få en samlende og koordinerende rolle i forhold til sammenhæng til kommunens leverandørstrategi både i kort sigte (Budget 2026), men også i et længere sigte i lighed med Velfærdens Fundament.

Endelig skal anlægforslagene have en vis volumen, som ikke umiddelbart vil kunne finansieres indenfor udvalgets egen ramme.

For at sikre en strategisk sammenhæng på tværs af alle udvalg vil Stabschefforum og Direktørgruppen løbende blive involveret i processen omkring anlægforslag.

Midlertidige politiske indsatser, som er prioriteret indtil 2026

Der er til sagen vedlagt en oversigt over midlertidige politiske indsatser. De er afsat i tidligere budgetter og prioriteret indtil 2026. En fortsættelse af de indsatser, som er effektfulde, kan prioriteres og finansieres af udvalgene selv eller af byrådet.

De største midlertidige politiske indsatser, som er prioriteret indtil 2026 er:

- Styrkelse af kollektiv trafik gennem busdrift (10,8 mio. kr.) – I Budget 2024 blev der givet et driftstilskud fordelt over 2 år til at sikre, at selvfinansieringsgraden på sigt øges på området.
- Disponeringer indenfor folkeskolens taksforce anbefalinger (3,2 mio. kr.) – I sommeren 2023 kom taskforce på skoleområdet med en række anbefalinger til at fremtidssikre folkeskolen. Der blev i Budget 2024 afsat midler i en 2-årig periode til disponering inden taskforcens anbefalinger.
- Indsats til at integrationsborgere bliver bedre rustet til at varetage et job (Netto 2,3 mio. kr.) - I Budget 2024 blev der i tråd med ekspertgruppes anbefalinger afsat midler til at styrke indsatsen overfor langtidsledige af ikke-vestlige oprindelse ved oprettelse af 40 pladser på integrationsuddannelse (IGU) med praktikforløb som et 2-årigt forløb. Etablering af IGU-forløb kan give besparelser på forsørgelsesydelse, som kan bidrage til at medfinansiere udgifter til uddannelsen.
- Forlængelse af iværksætteriservice indsats (2,2 mio. kr.) – Bevillingen til Odense Kommunes iværksætterservice udløb med udgangen af 2024. Der blev i Budget 2024 afsat midler i 2025, så indsatsen kunne løbe et år mere.
- Rammer for medarbejdernes hverdag (1,2 mio. kr.) – I Budget 2022 blev der afsat midler i 2022-2025 til at forbedre rammerne for både udkørende grupper og medarbejdere på plejehjem, herunder parkeringsforhold mv.
- Indsats mod partnervold (1,1 mio. kr.) – I Budget 2024 blev der afsat midler i en 2-årig periode til arbejde med at opspore og forebygge partnervold mod både kvinder og mænd.

Økonomiudvalget kan, ligesom i de foregående år, bestille en analyse af nogle af indsatserne med beskrivelse af effekt og konsekvens.

Det kan nævnes, at der ikke er nogle puljer fra tidligere Finanslove, som overgår til bloktilskuddet i 2026.

Proces frem mod rammeudmeldingen og foreløbige budgetbestillinger

I nedenstående tidsplan vises den politiske proces frem mod rammeudmeldingen, hvor elementer i rammeudmeldingen drøftes.

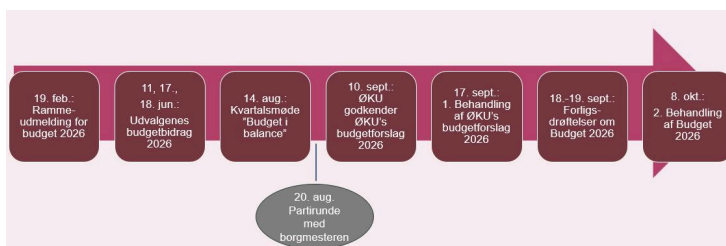

De foreløbige forventede budgetbestillinger i Budget 2026:

1. Budgettal og bemærkninger
2. Forslag til anlægsønsker
3. Demografiregulering 2026-2029, herunder analyse af sund aldring
4. Konjunkturfølsomme anlægsområder
5. Fremtidens Administration – første skridt
6. Administrationsbesparelse ØA25 og forventet ØA26
7. Digitalisering og automatisering
8. Opdateret budgetmodel på beskæftigelsesområdet
9. Ny model for særligt dyre enkeltsager
10. Administrativt bidrag herunder takster

Politisk proces

I nedenstående figur vises et udkast til den politiske proces for Budget 2026.

Der kan blive behov for at tilpasse tidsplanen senere. Det skyldes, at regeringen har droppet lov om afskaffelse af selvbudgettering i 2026, og i stedet er gået i dialog med KL om at finde en ny model inden sommeren 2025. Skulle det mod forventning ikke lykkedes at finde en løsning, har regeringen udmeldt, at den vil basere det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2026 på Økonomisk Redegørelse fra august i stedet for som nu ud fra prognosen fra maj, og at økonomiforhandlingerne dermed udskydes til august. Det vil betyde, at tidsplanen skal ændres.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Oversigt over midlertidige politiske indsatser til Budget 2026

Punkt 11: C-sag: Drøftelse af kommunens investeringer

00.32.14-A00-1-24

Resume

Med denne sag drøfter Økonomiudvalget kommunens etiske retningslinjer for investeringer, samt om der er behov for at begrænse fremtidige investeringer yderligere, for at sikre sig mod potentielt problematiske selskaber.

Drøftelsen udspringer af den store mediebevågenhed, som danske kommuner og regioner oplevede i efteråret.

Økonomiudvalget fik på deres møde den 5. november 2024 en orientering på baggrund af forvaltningens dialog med kapitalforvalterne. Om end der fra kapitalforvalterne vil kunne ske fejl, var den samstemmende tilbagemelding, at de omtalte selskaber alle overholder de etiske retningslinjer for investeringer.

Som grundlag for Økonomiudvalgets drøftelse har forvaltningen søgt at afdække, om kommunen fremadrettet kan begrænse fremtidige potentielle problematiske investeringer yderligere, end det er tilfældet i dag.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter de etiske retningslinjer for investeringer.

Beslutning

Økonomiudvalget udsatte sagen på grund af tidsnød.

Sagsfremstilling

Baggrund

Som led i den løbende styring og optimering af Odense Kommunes samlede likviditet, der omfatter deponerede midler og kommunens kassebeholdning, har Odense Kommune ca. 2,6 mia. kr. placeret i kapitalplejeaftaler. Odense Kommune ønsker at få det bedst mulige afkast og sikkerhed for den overskudslikviditet, kommunen midlertidigt ligger inde med, indtil pengene skal anvendes til de formål, som byrådet har besluttet. Derfor investerer Odense Kommune, ligesom de fleste andre kommuner, i en blanding af obligationer og aktier for at maksimere afkast og sprede risikoen.

Samtidig har kommunen vedtaget etiske retningslinjer for investeringer, der fastsætter de overordnede etiske rammer for investeringsmulighederne, og derved potentielt begrænser det mulige afkast.

I efteråret 2024 oplevede hovedparten af danske kommuner en stor mediebevågenhed om potentielt problematiske investeringer ud fra et etisk perspektiv.

Med de nuværende etiske retningslinjer er det vurderingen fra kapitalforvaltere og forvaltningen, at kommunens afkast ikke påvirkes negativt, som følge af afgrænsningerne i investeringsmuligheder. Afkastet på kommunens investeringer er i

højere grad påvirket af fordelingen mellem aktier og obligationer. Denne fordeling påvirker ikke alene afkast, men også risiko og volatilitet.

Økonomiudvalget fik på deres møde den 5. november 2024 en orientering på baggrund af forvaltningens dialog med kapitalforvalterne. Både en generel dialog om overholdelse af de etiske retningslinjer for investeringer, som besluttet af byrådet, og en konkret dialog om en række konkrete selskaber, som af nogle banker eller pensionskasser er vurderet problematiske.

Efterfølgende har forvaltningen fortsat dialogen med kapitalforvalterne med henblik på at afdække de præcise omstændigheder samt vurdere, om der kan gøres yderligere for at begrænse kommunens eksponering for investeringer i selskaber, som er potentielt problematiske i forhold til de etiske retningslinjer.

Rammen for investeringer

De samlede rammer for investeringer følger dels lovgivningen, som kommunen er underlagt og dels byrådets valgte etik og risikovillighed samt, hvilke investeringsprodukter der findes på markedet.

Odense Kommunes investeringer håndteres gennem fire kapitalforvaltere i en række investeringsfonde. Investeringerne følger de etiske retningslinjer besluttet af byrådet, således at der ikke investeres i "selskaber, der er involveret i produktion af tobak, atomvåben eller våben, der er forbudt i henhold til internationale konventioner".

Kommunen investerer ikke direkte i enkelt-selskaber, men har ejerskab i investeringsfonde, der løbende køber og sælger aktier. Investeringsfondene er bredt tilgængelige, og ikke lavet specifikt til Odense Kommune. Der er således ikke "frit valg" i forhold til, hvilke aktier der er i investeringsfondene. I stedet er investeringsmulighederne afhængige af, hvilke fondssammensætninger der er tilgængelige på markedet.

For at sikre, at de etiske retningslinjer overholdes, samarbejder kapitalforvalterne med såkaldte screeningsbureauer omkring screening af virksomheder, både inden investering og løbende. Derudover arbejder kommunens kapitalforvaltere, igennem en løbende dialog, med at påvirke virksomheder igennem ejerskabet, hvis der opstår problematiske forhold. Det kan eksempelvis være, at sikre bedre arbejdstagerrettigheder eller at arbejde med såkaldte transitionsselskaber – selskaber, som bevæger sig fra fossile brændsler til vedvarende energikilder. Når kapitalforvalterne og screeningsbureauerne bliver bekendt med forhold, der ikke lever op til den etik, der ønskes, er der altså mulighed for at forsøge at påvirke virksomheden til at skabe bedre forhold, eller at afvikle investeringen i den pågældende virksomhed.

Kapitalforvalterne og deres screeningsbureauer arbejder i praksis ud fra en række tolerancegrænser. De er udtryk for, hvor stor andel af omsætning i selskaberne, der må stamme fra fx tobak, fossile brændsler eller konventionelle våben. Tolerancegrænser på op til 5 % af omsætning er blandt kapitalforvaltere og ESG-bureauer (Environmental, Social and Governance) en bredt accepteret tærskelværdi. Den afspejler, at der kan være betydelig usikkerhed forbundet med at opgøre eller estimere selskabers direkte og indirekte eksponering indenfor uønskede sektorer samt regnskabstal. Tolerancegrænserne på 5 % er sat som et minimum, når der investeres i aktier gennem investeringsforeninger. En tolerancegrænse på 0 % vil i praksis gøre det umuligt at investere i aktier.

Desuden er FN's Global Compact, som omfatter 10 universelle principper inden for blandt andet arbejdstagerrettigheder et omdrejningspunkt i vurderingen af, om der skal investeres i selskaber.

Potentielt problematiske selskaber

Mediedækningen i efteråret er udsprunget af en gennemgang af samtlige kommuner og regioners investeringer foretaget af DanWatch og Gravercentret. Kriterierne, som DanWatch og Gravercentret har fastsat for, hvornår et selskab potentielt er problematisk, er, at ét eller flere pensionselskaber har selskabet på sin negativliste, og derved fravælger investering i dette. Der behøver således ikke være enighed i branchen om, hvorvidt et selskab er problematisk, før det får et rødt flag.

På baggrund af henvendelser fra Odense Kommune har kapitalforvalterne undersøgt sammensætningen af investeringsporteføljerne, og vurderet en række selskaber, som har været nævnt eksplicit i medierne. Om end der fra kapitalforvalterne vil kunne ske fejl, er den samstemmende tilbagemelding at de pågældende selskaber alle overholder de etiske retningslinjer for investeringer.

Økonomiudvalget blev den 5. november 2024 orienteret om:

- At de investeringer, der er fremhævet som potentielt problematiske i forhold til kontroversielle våben, ikke længere er i porteføljen, eller vurderes ikke at producere våben.
- At kapitalforvalterne ikke opfatter de konkrete selskaber markeret med arbejdstagerrettighedsudfordringer, som værende problematiske i en grad så de overskrider grænserne fastsat af FN's Global Compact.
- At der for selskaber, som fremstår som potentielt problematiske på baggrund af udvinding af fossile brændstoffer, er tale om marginale omsætninger på under 5 %, hvilket er kapitalforvaltere og screeningsbureauers grænser for at overholde de etiske retningslinjer for investeringer.
- At visse selskaber med aktiviteter inden for fossile brændstoffer, anses som transitionsselskaber, der præsenterer en troværdig plan for overgang fra fossile brændsler til vedvarende energikilder

I afdækningen fremstod en række kommuner helt uden potentielt problematiske investeringer. En yderligere afdækning af disse kommuners samlede portefølje viser, at der er et 1-til-1 sammenfald med kommuner, som udelukkende har investeret midler i obligationer og fravalgt aktier. Internt i Odense Kommune har en kortlægning vist, at en tilgang, hvor der kun investeres i obligationer, ville medføre en væsentlig mindreindtægt fra investerede midler over de seneste fem år.

Bæredygtige investeringer

Sagen i medierne har bidraget til et skærpet fokus på kommunens investerede midler, hvilket har givet forvaltningen og kapitalforvalterne anledning til at gennemgå potentielt problematiske selskaber.

Selvom kapitalforvalterne følger investeringspolitikken, som besluttet af byrådet, har denne sag vist, at der kan være potentielle problematikker forbundet med investeringer særligt i forhold til opfattelsen af, om de etiske retningslinjer for investeringer overholdes. Dette gælder både i Odense og landets øvrige kommuner og regioner. Med denne sag får Økonomiudvalget mulighed for at drøfte kommunens investeringer.

Som grundlag for drøftelsen har forvaltningen søgt at afdække, om kommunen fremadrettet kan begrænse potentielle problematiske investeringer. Der skitseres tiltag, hvoraf nogle på kort sigt er mulige at gennemføre, mens andre vil kræve yderligere afsøgning af muligheder for at gennemføre i praksis. Hver især har de fordele og ulemper i forhold til, hvad kommunen kan forvente af afkast, hvor stor en administrativ omkostning, der påføres og effekten på potentiel mediedækning.

De umiddelbart gennemførbare muligheder spænder fra at fastholde de nuværende etiske retningslinjer for investeringer til helt at afhænde samtlige aktier og kun investere i obligationer.

- Fastholdelse af etisk profil – I den løbende dialog med kapitalforvalterne har det vist sig, at Odense Kommunes etiske retningslinje er blevet overholdt, trods mediedækningen. Med Odense Kommunes nuværende etiske retningslinje investeres der kun i såkaldte modne markeder, hvor etiske normer er nemmere at styre og overvåge.

Kommunens kapitalforvaltere anvender ESG-data (Environmental, Social and Governance) for løbende at overvåge udviklingen, og har aktivt ejerskab med mulighed for eksklusion af selskaberne, der ikke overholder ESG-kriterier.

De investeringer, som har været omtalt, har ligget indenfor de tolerancegrænser kapitalforvalterne og screeningsbureauer styrer efter, er solgt i mellemtiden, eller der foregår dialoger med virksomhederne, for at rette op på forholdene. Fastholdes den samme uændrede etiske retningslinje i Odense Kommune, vil forvaltningen løbende være i dialog med kapitalforvalterne for at sikre, at retningslinjerne bliver overholdt. Som med de fleste af ovenstående vil det dog ikke kunne garanteres, at der fremadrettet kan opstå nye medieomtaler.

- Øget aktivt ejerskab – Der kan i den løbende dialog med kapitalforvalterne efterspørges øget aktivt ejerskab, hvor kommunen gennem forvalterne forsøger at præge selskaber. Kapitalforvaltere gør i et vist omfang allerede dette, eksempelvis når det kommer til medarbejderrettigheder, og tilgangen er sammenlignelig med de etiske retningslinjer for investeringer, hvor fossile selskaber ikke ekskluderes, hvis de har vilje og reel mulighed for at omstille sig.
- Obligationsprofil – Som tidligere beskrevet har kommuner, der udelukkende investerer i obligationer ikke investeringer i potentielt problematiske selskaber. En vidtrækkende mulighed er derfor, at sammensætningen af investeringsporteføljen kan justeres således, at den helt fravælger aktier. Det vil dog medføre en væsentlig mindreindtægt fra investerede midler end den nuværende fordeling mellem aktier og obligationer.

På lidt længere sigt er der muligheder, som kan afsøges med dels kapitalforvaltere dels andre kommuner. Det er muligheder, som kan vise sig vanskelige at gennemføre i praksis, kan være forbundet med betydelige administrative omkostninger samt, at de i overvejende grad vil reducere armlængdeprincippet til kapitalforvaltning. Sidstnævnte vil potentielt stille kommunen i et dårligere lys, skulle der opstå medieomtaler af potentielt problematiske investeringer. Ingen af disse skitserede tiltag kan nemlig helt fjerne denne risiko.

- Intern kontrol af de etiske retningslinjer for investeringer – Kommuner kan selv købe ESG-rapporter – scoringskategorier inden for Environment, Social og Governance – fra screeningsbureauer, som kapitalforvalterne også anvender. På den vis kan der gennemføres en form for intern revision. Rapporterne er dog forbundet med en udgift, og de direkte handlemuligheder er begrænsede. Det vil stadig være gennem dialog med kapitalforvaltere, at der skal arbejdes med at udøve indflydelse på selskaberne eller, at investeringsfonden skal søges at tilpasses.
- Geografisk begrænset investeringsprofil – Mulighederne for en geografisk begrænsning af selskaber har været overvejet og drøftet med kapitalforvaltere. Ræsonnementer er, at det potentielt vil kunne afhjælpe udfordringer vedrørende arbejdstagerrettigheder. Eksempelvis kan rent europæiske eller rent danske investeringer overvejes. Kapitalforvalterne tilkendegiver, at de sammensætter porteføljen globalt for at kunne investere i modne selskaber, og derfor vil effekten i forhold til arbejdstagerrettigheder være begrænset. Deri ligger i sig selv, at selskaber i højere grad har ordentlige arbejdstagerrettigheder. Yderligere udbydes denne sammensætning af aktier ikke på nuværende tidspunkt i investeringsfonde, men vil kunne afsøges jf. nedenstående punkt.
- Partnerskabsmodel – Odense Kommune kan søge at danne partnerskab med andre kommuner i en KomUdbud-model, hvor kommunerne i fællesskab kan beslutte retningslinjer og eksklusionskriterier for investeringer. Det vil dog kræve, at en kapitalforvalter er interesseret i at udbyde en investeringsfond, der følger disse ønsker, og det kræver en høj grad af enighed mellem kommuner. Både hvad angår investeringsprofil, og hvordan både administration og politikere forholder sig til den type af medieomtaler, som florerede i efteråret.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, er der ingen økonomiske konsekvenser.

En eventuel justering af retningslinjerne for investering kan betyde, at udvalget af aktier eller obligationer, som kommunen kan investere i, bliver mindre, og at det fremtidige afkast bliver et andet end budgetteret. Det er vanskeligt at skønne de præcise økonomiske konsekvenser af en justering af retningslinjerne, men en mere aktiv tilgang til investeringerne, som beskrevet i sagsfremstillingen vil umiddelbart være forbundet med øgede administrative omkostninger samt udgifter til køb af eventuelle ESG-rapporter eller lignende.

Punkt 12: C-sag: CO2-afgift på indkøb

88.00.00-P05-2-24

Resume

Den 28. februar 2024 afholdte Klima- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget et fælles møde, hvor der blev præsenteret en kort status på kommunens arbejde med at indarbejde klima og bæredygtighed i udbud.

På mødet blev forskellige bæredygtighedsindsatser præsenteret alle med det formål at understøtte enten forbrugsreduktioner og/ eller omlægninger til et grønnere forbrug. En CO2-afgift var blandt de præsenterede redskaber.

Denne sag præsenterer, hvilket formål en intern CO2-afgift kan have, hvordan en sådan afgift kan administreres samt, hvilken effekt den forventes at have. Sagen vil præsentere konkrete produktkategorier, hvortil der i dag eksisterer kommunale erfaringer med en CO2-afgift. Slutteligt vil sagen komme med anbefalinger til, hvordan økonomien fra de samlede CO2-afgifter kan anvendes.

Som det fremgår af sagsfremstillingen, så eksisterer der en usikkerhed i forhold til, hvilken samlet CO2-reduktion en afgift reelt vil kunne forventes at medføre på de udvalgte produktkategorier. Dertil er der bekymring for, om de administrative omkostninger, der følger med opkrævningen og håndhævelsen af afgiften, står mål med de potentielle gevinster.

Administrationen anbefaler derfor ikke, at der arbejdes videre med en CO2-afgift i samme form som Aarhus Kommune. Omvendt anbefales det at arbejde med alternative indsatser, der indenfor forskellige indkøbskategorier kan motivere til eller understøtte forbrugsreduktioner og -omlægninger. Valg af indsats afhænger af den konkrete indkøbskategori.

Som alternativ indsats vil det også være muligt at arbejde videre med en klimafgift, som minder om en CO2-afgift. En klimaafgift beregnes dog ikke på baggrund af ydelsens konkrete CO2-udledning, men fastsættes af kommunen selv. Brug af en klimaafgift har som andre indsatser en række fordele og ulemper, men kan indgå blandt redskaber, som muliggør at påvirke de kommunale indkøb i en mere bæredygtig retning.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter, om der skal arbejdes videre med en CO2-afgift eller de i sagen alternative tiltag.

Beslutning

Økonomiudvalget udsatte sagen på grund af tidsnød.

Sagsfremstilling

Borgmesterforvaltningen har af Økonomiudvalget og Klima- og Miljøudvalget fået til opgave, at undersøge muligheder og barrierer for at pålægge udvalgte produktkategorier en intern CO2-afgift.

CO2-afgift

Det overordnede formål er at reducere kommunens CO2-udledning på indkøb, hvilket kan ske gennem en række forskellige krav, redskaber og indsatser.

En CO2-afgift er en økonomisk merpris, som beregnes på baggrund af, hvad en given produktkategori forventes at udlede af CO2 for hver 1.000 kr. indkøbt i kategorien.

Odense Kommune har i dag ikke en beregning af den CO2-udledning, der er forbundet med kommunens samlede indkøb. Opgørelser udarbejdes i dag udelukkende på afgrænsede kategorier, hvorunder der tages stilling til faktura-/ datakvalitet, kvaliteten af en given emissionsfaktor samt kompleksiteten i den konkrete vare eller ydelse.

I bilag 1 (baggrundsnotat) til sagen ligger der en yderligere beskrivelse af, hvad en CO2-afgift er, og hvordan den beregnes.

En CO2-afgift kan bidrage med følgende 2 effekter:

1. Motivere til en adfærdspåvirkning
Hvor man enten reducerer forbruget af den pågældende vare, alternativt omlægger til et mindre klimabelastende alternativ og
2. Indhente og omfordele økonomi mellem forvaltninger
CO2-afgift kan bidrage til, at økonomi fra klimabelastende aktiviteter indhentes fra forvaltningernes driftsbudgetter og anvendes til CO2-reducerende tiltag.

Aarhus Kommune indførte tilbage i 2022 en CO2-afgift på dele af deres indkøb. Aarhus Kommune var dermed den første kommune, som tog dette redskab i brug.

Aarhus Kommune fik i projektets første år (2023) politisk opbakning til at pålægge en CO2-afgift på nedenstående fire indkøbskategorier. Det vurderes, at de samme kategorier er relevante i forhold til Odense Kommune, og derfor ligeledes danner afgrænsningen for sagen.

1. Oksekød og lammekød
2. Juice, saft og læskedrik
3. Benzin og diesel
4. Flyrejser

Baseret på Aarhus Kommunes erfaringer, eksisterer der tre primære forudsætninger for, at en CO2-afgift ville kunne få væsentlig effekt.

De tre forudsætninger dækker over:

- Afgiften skal (så vidt muligt) pålægges i købsøjeblikket
- Der skal eksistere reelle grønne alternativer til det afgiftspålagte produkt
- Afgiften skal være mærkbar

I forhold til de 3 primære forudsætninger for effekt, vil de blive gennemgået i forhold til de enkelte produktkategorier, hvor forudsætning ét beskrives samlet under Administration af en CO2-afgift. De to andre forudsætninger for effekt gennemgås enkeltvis under de enkelte produktkategorier.

Nedenstående tabel giver et overblik over de fire indkøbsområder, indeholdende en vurdering af muligheden for en CO2-reduktion samt, hvordan afgiften imødekommer de tre forudsætninger for effekt.

Indkøbsområder	Mulighed for adfærdspåvirkning?	Er forudsætning for effekt opfyldt?		
		Opkrævning i købsøjeblikket	Reelle alternativer	Mærkbar afgift
Oksekød og lammekød	Ja	Nej (kun ved nyt udbud)	Ja	Ja
Juice, saft og læskedrik	Ja	Nej (kun ved nyt udbud)	Ja	Nej
Benzin og diesel	Delvist	Nej	Delvist	Ja
Flyrejser	Nej	Nej	Delvist	Nej

Administration af CO2-afgift

Det er muligt at administrere en CO2-afgift på to forskellige måder. Enten ved, at CO2-afgiften opkræves direkte i købsøjeblikket på de udvalgte produkter på indkøbsportalen. Alternativt beregnes en CO2-afgift for én samlet kategori, og opkræves årligt på baggrund af historisk gennemførte indkøb.

Odense Kommune har ikke indkøbsaftaler, der i dag muliggør, at en CO2-afgift kan opkræves i købsøjeblikket. En opkrævning i købsøjeblikket er et omfangsrigt kontraktkrav, og vil skulle indarbejdes i et nyt udbud. Dertil foregår indkøb i nogle af produktkategorierne ikke via indkøbsportalen, hvorfor en opkrævning af CO2-afgiften altid ville skulle ske bagudrettet. Dette gælder fx indkøb af benzin/ diesel samt flyrejser.

Odense Kommune har i dag en central, obligatorisk SKI-aftale på fødevarer til Byens Køkken samt til de største plejecentre. For de mindre arbejdspladser har Odense Kommune samhandelsaftaler med forskellige leverandører, der alle giver mulighed for levering af helt små ordrer (<1.500 kr.).

Hvis der er opbakning til en CO2-afgift, vil det i forhold til fødevareområdet først være muligt at udtræde af de eksisterende aftaler i foråret 2026 og udbyde det samlede fødevarerindkøb i én samlet aftale med henblik på at gøre en CO2-afgift synlig på indkøbstidspunktet samt at understøtte en mere enkel administration af en afgift.

Borgmesterforvaltningen vurderer, at indtil da vil en samlet administration af CO2-afgift medføre et behov for ét årsværk.

Særligt for de 2 fødevarekategorier

Langt størstedelen af kommunens fødevarerindkøb er indkøb til borgere bredt i kommunens tilbud, og kun en mindre del heraf er indkøbt til kommunens egne medarbejdere. Det ønske, der kan eksistere i forhold til at motivere til en adfærdændring, rækker dermed længere end til blot Odense Kommune som arbejdsplads.

Borgere, som modtager mad fra Byens Køkken, har frit valg i forhold til levering af mad. Dette kan dække over ældre i eget hjem samt børnehavebørn, hvor begge grupper selv betaler for maden.

Det er væsentligt, at borgerne/ pårørende/ forældre ikke oplever, at fravær af okse- kalve- og lammekød samt saft, juice og læskedrikke som en forringelse af deres madservice. Dette gælder både i forhold til ernæring samt i forhold til den samlede madoplevelse. Det er derfor vigtigt, at hvis man ønsker at indføre en CO2-afgift, at der sker en omhyggelig kommunikation omkring den kommende menusammensætning.

Resultater den langvarige effekt i, at flere borgere fravælger Byens Køkken, og dermed placerer deres indkøb andre steder – risikeres det, at der samlet set sker en forøgelse af CO2-udledningen for området.

De enkelte indkøbskategorier, og en eventuel CO2-afgifts påvirkning indkøbet, gennemgås i bilag 2: CO2-afgiftens påvirkning på udvalgte indkøbskategorier.

Politisk prioritering af afgiftsmidler

Den forventede indsamlede økonomi fra CO2-afgifter fremgår af nedenstående tabel. Da økonomien ikke kendes nøjagtigt på forhånd, og forbruget netop ønskes nedsat, anbefales det ikke at anvende det til fast finansiering af aktiviteter i kommunen.

Produktkategori	CO2-udledning (2023)	Samlet CO2-afgift (2023) *
Okse- og lammekød	735 tons	735.000 kr.
Saft, juice og læskedrik	320 tons	320.000 kr.
Benzin og diesel	1.278 tons	1.278.000 kr.
Flyrejser	221 tons	221.000 kr.
I alt	2.554 tons	2.554.000 kr.

* Ved en prissætning af CO2 på 1.000 kr. pr. ton

Anvendelsen af de indkomne afgiftsmidler kan følge 2 retninger. Midlerne kan indhentes og placeres i én samlet klimapulje, hvorfra der kan finansieres forskellige grønne indsatser. Alternativt kan man for hver produktkategori lave en særskilt beslutning, der fordeler midler fra den konkrete produktkategori til et bestemt udvalgt område.

Klimaafgift og alternative tiltag

Klimaafgift er, ligesom CO2-afgiften, en merudgift, der pålægges prisen på et konkret produkt. Størrelsen af en klimaafgift fastsættes frit af kommunen selv, og beror dermed ikke på værdien af produkternes konkrete CO2-udledning. En klimaafgift kan bidrage med de samme to forhold, som beskrevet under afsnit for CO2-afgift; motiverer til adfærdspåvirkning samt indhente og omfordele økonomi. Administrationen af en klimaafgift er mere agil, og kan i højere grad tilrettelægges og målrettes de enkelte forbrugsområder. Da klimaafgiften er et fast beløb pr. indkøbt produkt, vil det vanskeligere kunne pålægges produkter, der varierer i indkøbte mængder, som fx vægt, liter m.v.

De tre forudsætninger for effekt skal fortsat søges at være opfyldt, hvorfor de kort gennemgås enkeltvis nedenfor.

Der skal eksistere reelle alternativer

Klimaafgiften skal, ligesom CO2-afgiften, kun pålægges indkøb, hvortil der er et grønnere alternativ, som forbruget kan omlægges til. Klimaafgiften kan med fordel anvendes på indkøbskategorier, hvor man ønsker at levetidsforlænge gennem genbrug og reparation, men hvor nyproducerede varer er så billige, at der ingen økonomiske incitament er herfor.

Eksempler på indkøbskategorier kan være udvalgte kontormøbler, it-tilbehør, hårde hvidevarer, engangsartikler m.m. Klimaafgiften er omvendt ikke egnet på indkøb af fx oksekød, ost mv., som er kendetegnet ved at indkøbet foretages i specifikke enheder, som kilo.

Afgiften skal være mærkbar

Størrelsen på den konkrete klimaafgift fastsættes af kommunen selv, og vil blive fastlagt således, at vi imødekommer kravet om, at afgiften skal være balanceret, men mærkbar.

Afgiften skal pålægges i købsøjeblikket

Da der er tale om et fast beløb pr. udvalgt varer, eksisterer der nye muligheder i forhold til at kunne pålægge en afgift i købsøjeblikket.

En endelige administration af en klimaafgift vil skulle afdækkes yderligere før en endelig beslutningssag præsenteres. Borgmesterforvaltningen forventer dog at kunne implementere en klimaafgift enten gennem aftaler med leverandører eller ved, at kommunen selv indarbejder afgiften i kommunens Indkøbsportalen gennem et fast gebyr pr. indkøbt produkt.

Odense Kommunes indkøbsportal har imidlertid ikke denne mulighed i dag. Borgmesterforvaltningen vurderer dog, at det er muligt at udvikle denne løsning på sigt i kommunens indkøbsportal.

En afgift er ét af flere mulige indsatser i forhold til at opnå og understøtte et mere bæredygtigt forbrug og adfærd. I forhold til de daglige kommunale indkøb arbejdes der allerede i dag med grønne sortimenter, krav til miljømærker, færre leveringsdage og emissionsfri levering. Det er kendte virkemidler, og hvor brugen heraf kan styrkes yderligere.

I relation til at udbrede et mere bæredygtigt adfærd er det ligeledes muligt i højere grad at arbejde med nøjsomt forbrug, genbrug, levetidsforlænge eller måske låne og dele de indkøb, som har en højere økonomisk værdi, og som vi ikke bruger så tit.

Der findes dermed forskellige måder, hvorpå man kan motivere til eller understøtte forbrugsreduktioner og -omlægninger.

I forhold til fødevarerområdet arbejdes der ligeledes forskelligt på tværs af de store kommuner. Odense Kommunes eget centralkøkken, Byens Køkken, har allerede i dag, med strategier, målsætninger og kompetenceudvikling, reduceret deres indkøb af oksekød væsentligt.

Københavns Kommune har i 2023 ved siden af deres arbejde med strategier og målsætninger, politisk besluttet at stoppe indkøb af oksekød til børne- og ungeområdet.

Århus Kommune har sammen med det strategiske arbejde valgt at pålægge en CO2-afgift for herigennem at oplyse og motivere til at anvende alternative fødevarer.

Aalborg Kommune har i 2024 valgt at udarbejde en fødevarestrategi, der understøtter deres klimahandleplan, ved at sætte fokus på klimavenlige madvarer og at mindske madspild. I forlængelse af fødevarestrategien blev der gennemført række workshops på tværs af kommunen, hvor formål var at synliggøre CO2-belastningen på fødevarer. Sammen med en ny fødevarestrategi har dette bidraget med en reduktion af deres indkøb af oksekød i deres kantiner på ca. 65 %. Strategien er baseret på indsatser som kompetenceudvikling, fokus i indkøbsaftaler, involvering og adfærd.

Opsamling

Indeværende sag har præsenteret, på hvilke områder en CO2-afgift kan implementeres, hvilken effekt man kan forvente – og for nogle områder er der ligeledes tilknyttet nogle særlige opmærksomhedspunkter.

Som det fremgår af sagsfremstillingen, så eksisterer der en usikkerhed i forhold til, hvilken samlet effekt en CO2-afgift vil have på de udvalgte produktkategorier.

Aarhus Kommune har kun opnået reduktioner på indkøb af afgiftsbelagte fødevarekategorier, hvor opkrævning af CO2-afgiften har kunne gennemføres i købsøjeblikket. Dette dækker over indkøb af okse- og lammekød samt indkøb af læskedrikke. Denne mulighed har vi p.t. ikke i Odense Kommune.

Omvendt ses det fra Aalborg Kommune, at et målrettet strategisk arbejde kan give tilsvarende resultater.

Administrationen anbefaler ikke, at der indføres en CO2-afgift på kommunale indkøb grundet de i sagen fremlagte begrænsninger i administrationen samt usikkerheder omkring en endelig effekt.

I relation til fødevareområdet vil Borgmesterforvaltningen i forbindelse med en ny aftaledækning på fødevareområdet, iagttage muligheder og potentialer for at nedbringe klimabelastningen på kommunens indkøb af fødevarer. Såvel Aalborg Kommune som Aarhus Kommune har erfaringer med at forene krav og ambitioner i én fælles aftale gældende for al indkøb af fødevarer.

Udarbejdelse af en ny Mad- og måltidsstrategi kan ligeledes, for fødevarekategorien, være et ambitiøst redskab, hvor hensyn til økologi, klima, ernæring og gode madoplevelser integreres. Herunder forventes der at være et klimamæssigt potentiale i at inddrage de faglige erfaringerne fra Byens Køkken og Caféerne til kommunens mange, mindre køkkener.

Erfaringer fra bl.a. Aalborg Kommune, viser med tydelighed, hvordan viden om fødevarers CO2-aftryk, kompetenceløft, inddragelse samt videndeling kan motivere køkkenpersonale, så der serveres og spises en mere klimavenlig kost.

På andre indkøbskategorier vurderer Borgmesterforvaltningen, at en klimaafgift kan være et nyt redskab i forhold til omlægning og forbrugsreduktioner. Ved at indføre klimaafgift på udvalgte områder kan Odense Kommune skubbe til eksisterende incitamentsstrukturer, der i dag kan være vanskeligt at ændre.

En klimaafgift understøtter dermed Odense Kommunes indkøbs- og udbudspolitik ved i højere grad at motivere kommunes mange arbejdspladser til blandt andet at levetidsforlænge gennem reparationer samt i højere grad at købe brugt.

Høring

Det har fra Borgmesterforvaltningens side været et ønske at fremlægge en endelig sag til drøftelse i Økonomiudvalget efter det fælles møde i Økonomiudvalget og Klima- og Miljøudvalget.

Det anbefales, at forud for en endelig beslutning i Økonomiudvalget og efterfølgende byrådet, at der gennemføres en høring i de enkelte fagudvalg. Dette vil kunne belyse andre perspektiver og muligheder i forhold til at pålægge og administration af en CO₂-afgift, ligesom alternative redskaber til forbrugsomlægning og forbrugsreduktioner kan inddrages i en endelige beslutning.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, er der ingen økonomiske konsekvenser. De økonomiske konsekvenser for en senere beslutningssag vil fremgå af denne.

Bilag

Bilag 1, Baggrundsnotat

Bilag 2, CO₂-afgiftens påvirkning på udvalgte indkøbskategorier

Punkt 13: Lukket: C-sag: Mulig ny event

20.15.00-G01-58-24

Punkt 14: D-sag: Status på udvikling af Gl. OUH

01.00.05-P20-3-17

Resume

Stabschef Dan Bonde Nielsen, Borgmesterforvaltningen og adm. direktør Erik Jespersen, By- og Kulturforvaltningen, orienterer om aktuel status for arbejdet med udvikling af Gl. OUH.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 15: E-sag: Forslag fra udvalgsmedlem Reza Javid - Styrkelse af borgerrådgiverfunktionen

00.22.02-A26-4-25

Initiativretsforslag

Byrådsmedlem Reza Javid fremsender i henhold til forretningsordenens § 2 stk. 2, følgende forslag til optagelse af økonomiudvalgets dagsorden den 29. januar 2025.

Baggrund og formål:

Med dette forslag ønsker Enhedslisten at styrke borgerrådgiverfunktionen, så den i højere grad kan opfylde sit formål om at sikre borgernes retssikkerhed, understøtte en gennemsigtig forvaltning og bidrage til en velfungerende kommunal administration.

Enhedslisten ønsker at styrke borgerrådgiverfunktionen i kommunen med udgangspunkt i erfaringerne fra forsøgsperioden. Det er afgørende, at borgerrådgiveren har de nødvendige rammer og opbakning til at udføre sin opgave effektivt og uafhængigt. Formålet med dette forslag er at sikre øget opmærksomhed på borgerrådgiverfunktionen, styrke kontakten og samarbejde med byrådet og forvaltningerne, forbedre responstider og tilbagemeldinger, understrege uafhængigheden gennem fysiske rammer, skabe tryghed om borgerrådgiverens prioriteringer samt øge byrådets støtte til funktionen.

Indstilling fra forslagsstiller

For at imødekomme disse behov indstiller Enhedslisten følgende:

1. Oprettelse af et borgerrådgiverudvalg

Der oprettes et borgerrådgiverudvalg efter inspiration fra Københavns Kommune. Udvalget skal bestå af 3-5 menige byrådsmedlemmer, som mødes med borgerrådgiveren fire gange årligt for at følge op på funktionen. Udvalget skal bl.a. fungere som en sparringspartner for borgerrådgiveren og sikre, at funktionen har en forankring i byrådet, der modvirker eventuel modstand eller pres i organisationen.

2. Kontaktperson i byrådet

Forpersonen for borgerrådgiverudvalget skal fungere som borgerrådgiverens primære kontaktperson i byrådet. Borgerrådgiveren skal til enhver tid kunne kontakte forpersonen eller andre udvalgsmedlemmer for at drøfte relevante emner og udfordringer.

3. Uafhængige lokaler

Borgerrådgiveren skal have fysiske rammer, der er adskilt fra forvaltningerne og administrationen for at understøtte funktionens uafhængighed og sikre borgernes tillid til ordningen.

4. Maksimale svartider på henvendelser

Der fastsættes en frist på maksimalt 10 arbejdsdage for svartider på henvendelser fra borgerrådgiveren til kommunens forvaltninger for at sikre en mere smidig sagsbehandling og understøtte borgerrådgiverens mulighed for at arbejde effektivt.

Forvaltningens belysning

Den treårige forsøgsordning med en borgerrådgiverfunktion i Odense blev evalueret i første halvår 2024, og evalueringsrapporten blev behandlet af Økonomiudvalget den 18. juni 2024 og af byrådet den 26. juni 2024. Økonomiudvalget og byrådet godkendte evalueringsrapporten.

Evalueringsrapporten pegede på følgende barrierer og kom med følgende anbefalinger:

”Barrierer

Konkret peger evalueringen på følgende barrierer for, at borgerrådgiverfunktionen kan indfri sit fulde potentiale:

1. Rollen er vanskelig at navigere i, og rammerne er for brede og uklare
2. Funktionen er forbundet med for få ressourcer
3. Der opleves på nogle områder udfordringer i forhold til samarbejdet mellem den kommunale forvaltning og borgerrådgiverfunktionen
4. Der er et øget behov for systematik og vidensdeling

Anbefalinger

Med det udgangspunkt anbefales følgende for at indfri det fulde potentiale for borgerrådgiverfunktionen i Odense:

1. En justering og skærpelse af funktionens vedtægter
2. Et særligt fokus på udvalgte kompetencer
3. En øget systematik for at sikre læring i organisationen
4. Et fokus på anvendelse af ressourcer
5. Et øget fokus på onboarding og relationsopbygning
6. Igangsættelse af løbende evaluering blandt borgerne”

Med budget 2025 besluttede byrådet den 9. oktober 2024, at borgerrådgiverfunktionen i Odense skulle gøres permanent, og på denne baggrund blev rekrutteringen af en permanent borgerrådgiver påbegyndt. På byrådsmødet den 22. januar 2025 har byrådet efter indstilling fra ansættelsesudvalget truffet beslutning om at ansætte en ny borgerrådgiver, der tiltræder 1. marts 2025.

Med ovenstående afklaringer vedrørende borgerrådgiverfunktionen vil Borgmesterforvaltningen i samarbejde med de øvrige forvaltninger og borgerrådgiveren i 2025 arbejde med anbefalingerne i evalueringsrapporten. Borgmesterforvaltningen har dog allerede nu særligt fokus på onboarding og relationsopbygning, således at disse elementer allerede indgår ved den nye borgerrådgivers tiltrædelse den 1. marts 2025.

Forslagene i initiativretssagen vil indledningsvist høre under Økonomiudvalget. Det vil dog være byrådet, der (efter behandling i Økonomiudvalget) vil skulle træffe beslutning om eventuel oprettelse af et borgerrådgiverudvalg, etablering af kontaktperson i byrådet og fastsættelse af maksimale svartider i forvaltningerne.

Borgmesterforvaltningen har ikke igangsat arbejde eller undersøgt fordele/ulemper i forhold til de tiltag, der foreslås iværksat i initiativretsforlaget. Hvis Økonomiudvalget ønsker, at der arbejdes videre med et eller flere af de foreslåede initiativer, vil Borgmesterforvaltningen forventeligt kunne forelægges sag herom til Økonomiudvalget inden sommerferien 2025.

Det er dog Borgmesterforvaltningens anbefaling, at yderligere ændringer eller justeringer i borgerrådgiverfunktionen afventer, at Borgmesterforvaltningen i samarbejde med den nye borgerrådgiver og forvaltningerne får lejlighed til at arbejde med anbefalingerne i evalueringsrapporten.

Beslutning

Udvalgsmedlem Reza Javid stemmer for forslaget i initiativretssagen.

De øvrige medlemmer af Økonomiudvalget stemmer imod forslaget i initiativretssagen.

Forslaget i initiativretssagen er dermed forkastet.

Borgmesteren fremsætter følgende forslag til beslutning:

"Økonomiudvalget ser frem til, at den nye borgerrådgiver begynder, og Økonomiudvalget vil følge op på, at samarbejdet med forvaltningerne, økonomiudvalg og byråd fungerer efter hensigten til gavn for borgerne."

Økonomiudvalget godkender borgmesterens forslag til beslutning.

Udvalgsmedlem Reza Javid stemmer imod borgmesterens forslag til beslutning.

Udvalgsmedlem Reza Javid gør brug af standsningsretten og indbringer sagen for byrådet til afgørelse, jf. styrelseslovens § 23.

Punkt 16: D-sag: HCA Airport og Fjernvarme Fyn

85.02.02-G01-1-25

Resume

Borgmester Peter Rahbæk Juel orienterede om ejermæssige forhold vedrørende HCA Airport og Fjernvarme Fyn.

Beslutning

Orientering givet.